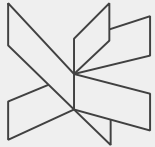

Gør tanke til handling
VIA University College

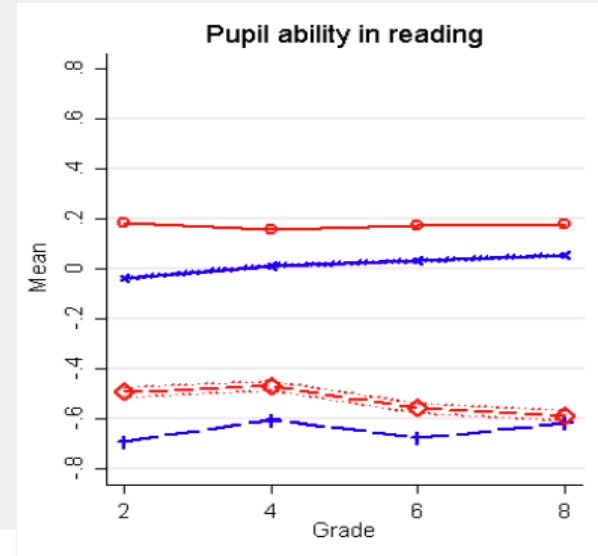
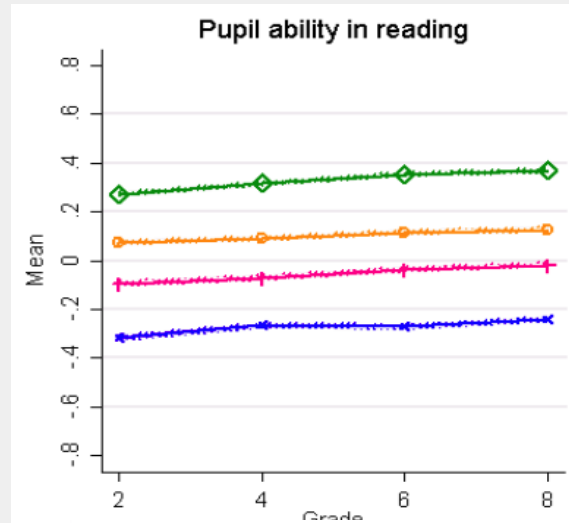
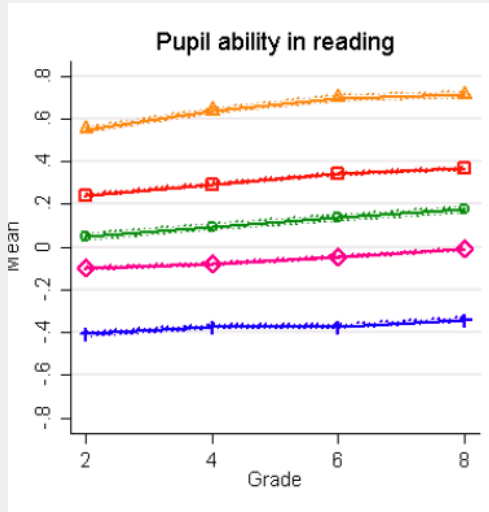

Grænser og grænsegængere – i skolens literacypraksis

Docent, Mette Vedsgaard Christensen
VIA University College

Nordisk Netværk for Modersmålsdidaktisk
Forskning,
SDU 1. Dec. 2017

Forældrebaggrund og literacy DNT 2010-2014 (Beuchert og Nandrup, 2014)

Mother's highest achieved education level:

- Higher (Orange line with triangles)
- Bachelor (Red line with squares)
- High school (Green line with circles)
- Vocational (Pink line with diamonds)
- Compulsory (Blue line with pluses)

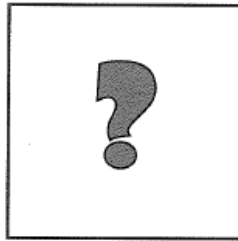
Higher income of parents:

- Lowest income quartile (Green line with diamonds)
- Second income quartile (Pink line with pluses)
- Third income quartile (Orange line with circles)
- Highest income quartile (Blue line with crosses)

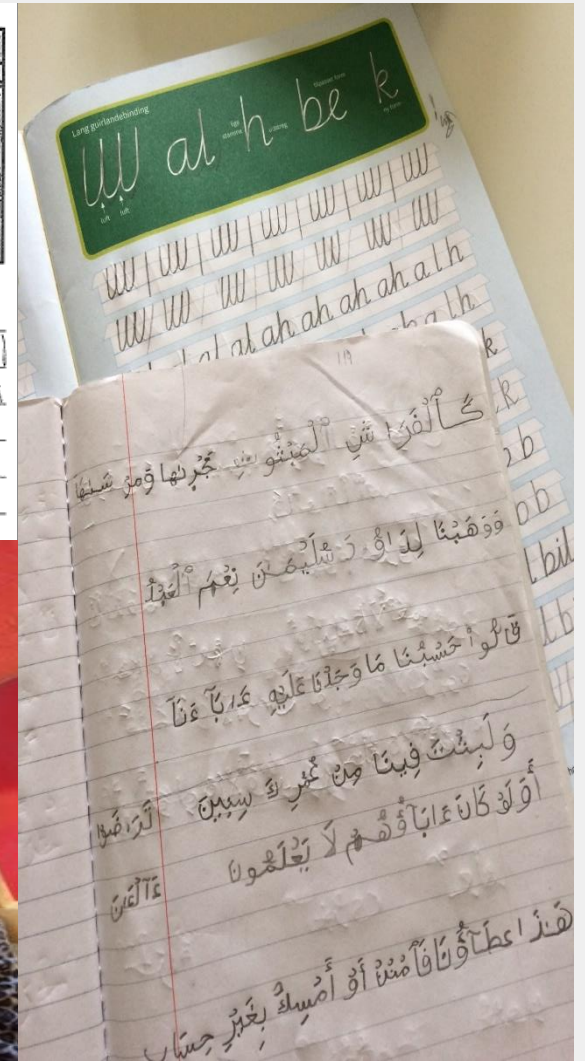
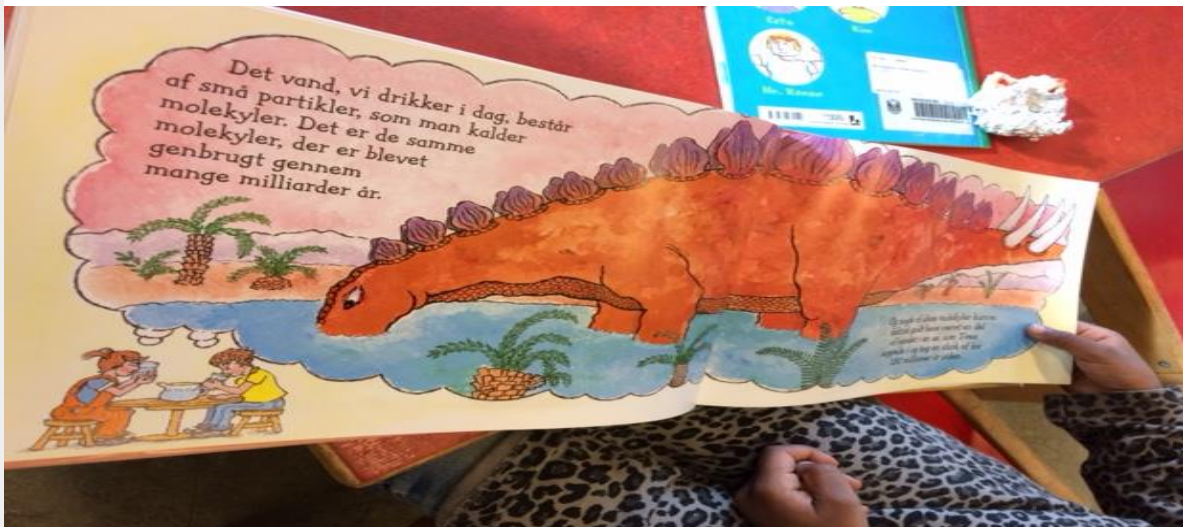
- Boys, non-Western immigrants or descendants (Blue line with pluses)
- Girls, non-Western immigrants or descendants (Red dashed line with diamonds)

- Boys, all other (Blue line with crosses)
- Girls, all other (Red line with circles)

Grænser og grænsegængere i skolens literacypraksisser

Drengen Der BLEV VOK
 idogsin mor var i byen. Der var mange menneskil
 Der var en mys kiske mande han havde en tur på PA
 HAN stamot. Der var meget der hed di vises sten
 Nu blev HANS mor vok HUN var vider kuldetrepen
 NUFANT DI HINANNEN!!

READ-sammen om læsning

(Andersen og Nielsen, 2016; Christensen og Østerbye 2015)

Formål: At øge de faglige resultater hos alle børn

Middel: Give lærere redskaber til at understøtte forældreinvolvering i børns læring

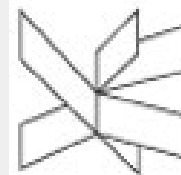
READ-projektet er et RCT-studie med ca 1500 børn fra 2. og 3. klasse fra folkeskoler i Aarhus

TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER

AARHUS
KOMMUNE

Find vejen frem
VIA University
College

READ 2013-2014 – et overblik

SÅDAN KAN DU LÆSE MED DIT BARN

FØR I læser

Du hjælper dit barn med at forstå teksten, hvis I taler om bogen før I læser den.

I kan fx:

- læse bogens titel
- se på billedet på forsiden
- tale om, hvad bogen handler om
- læse på bogens bagside
- bladre i bogen og tale om billederne
- tale om, hvad dit barn allerede ved om det, bogen handler om.

Hvad tror du, bogen handler om?

MENS I læser

Du hjælper dit barn med at forstå teksten, hvis I taler om indholdet, mens I læser.

I kan fx:

- tale om, hvad ord eller vendinger betyder
- tale om det, I ser på billederne
- læse et afsnit eller et kapitel ad gangen og tale om, hvad det handler om
- tale om, hvad I tror, det næste kapitel handler om. Måske kan overskriften på det nye kapitel hjælpe dit barn til at gætte og fortælle.

Hvad tror du, der sker i næste kapitel?

EFTER I har læst

Du hjælper dit barn med at forstå teksten bedre, hvis I taler om bogen, efter I har læst.

I kan fx:

- tale om, hvad bogen handler om. Genkender dit barn noget fra sin egen hverdag?
- se på billederne igen og tale om bogens indhold ud fra dem
- tale om det, dit barn synes er mest spændende eller overraskende i bogen.

Brug ordene fra bogen i så mange sammenhænge som muligt.

Det var ligesom dengang jeg...

QAABKAAN BAAD WAX ULA AQRINKARTAA CUNUGGAAGA

INTAYDAAN AQRIN KA HOR

Markaad ka hadlaysan waxa buugga ku saabsan, waxaad ku saaciddaa cunuggaaga in uu fahmo qoraalka, inaydaan aqrin ka hor.

Tusaale ahaan:

- waxaad aqrin kartaan cunwaanka buugga
- waxad fiirin kartaan sawirada ku yaala bogga hore
- waxaad ka hadali kartaan, waxa uu buugga ku saabsan yahay
- waxaan aqrin kartaan bogga gadaale ee buugga
- waxaad rog rogi kartaan waraaqaha buugga oo aadna ka kadali kartaan sawirada ku yaala
- waxad kala hadali kartaan cunuggaaga waxyaabaha uu horay u yaqaannay oo buugga ku saabsan.

Maxay kula tahay in uu buugga ku saabsan yahay?

INTAAD AQRINAYSAN

Intaad aqrinaysaan, waxaad ku saaciddaa cunuggaaga in uu fahmo, nuxurka qraalka aad aqrinaysaan.

Tusaale ahaan:

- waxaad ka hadli kartaan macnaha ereyda iyo weeraha sarbeebta xambaarsan
- waxaad ka hadli kartaan waxyaabaha aad sawirada ka arkaysaan
- waxad aqrin kartaan hal qayb ama cashar dhan markiiba, kana hadli kartaan waxa uu ku saabsan yahay
- waxaad ka hadli kartaan waxa ay idinla tahay in uu ku saabsan yahay casharka soo socda. Laga yaabo cunwaanka casharka cusub in uu cunuggaaga ku saacido in uu saadaaliyo oo uu ka hadlaba casharka.

Maxaad u malaynaysaa waxyaabaha ku imoan kara casharka soo socda?

KADIB MARKAAD AQRISEEN

Ka dib markaad aqriseen, buugga, waxaad ku kaalmaysaa cunuggaaga in uu si fiican u fahmo qoraalkii ku xusnaa buugga aad aqriseen.

Tusaale ahaan:

- waxaad ka hadli kartaan. Waxa buugga uu ku saabsan yahay. Ma ku dabaqi karaa cunuggaaga waxaad soo aqriseen waxyaabo noloshiisa caadiga ku lug leh?
- waxaad fiir fiirin kartaan marlabaad sawirada buugga kana hadli kartaan inaad nuxurka buugga kaga shidaal qaadataan.
- Waxaad Ka hadli kartaan, waxyaabaha buugga ku jira uu cunuggaaga u haysto in ay aad u xiiso geliyeen ama uu la cajibay.

U adeegso erayada buugga ku jira inaad waxyaabo badan ku dabaqdo in allaale intii kuu suurta gal ah.

Haddaan ka soo qaado wad'baan aniga ...

Forældre-barn interaktion

Painter, 1994; 1999; Dweck, 2006

Børn lærer at tale gennem interaktion om fælles erfaringer med en dygtigere sprogbruger

Fælles erfaringer er udgangspunkt for sprogudviklende samtaler (bøger, udflugter, fælles aktiviteter)

Den voksne (guider) stilladserer børns sprog ved at

- strække børnenes sprog, udfordre og elaborere
- Bruge metasprog om sprog og tekster
- Være en sproglig rollemodel

Den voksne roser indsats, interesse og vedholdenhed og ikke resultatet

Principper i READ-indsatsen

Samtaler om tekster, museumsbesøg og matematik er mellem barn og voksen

Samtaler tager udgangspunkt i fælles oplevelser og erfaringer (bøger, museumsbesøg, matematik i hverdagen)

Den voksne er vejledt i at stilladsere dialog om sprog, tekster og viden

Den voksne er vejledt i ikke at rette barnet, men i at samtale om indholdet i det læste.

Read - sammen om læsning Hovedresultater (Andersen & Nielsen 2016)

Elever i indsatsgruppen læser signifikant bedre end eleverne i kontrolgruppen ved posttest:

Efter to måneder: +2 måneders undervisning

Efter 7 måneder: + 1 måneds undervisning

Læseindsatsen løfter også elevernes skrivekompetencer (målt på narrativ kompetence)

Der er ingen forskel på effekten hos hhv. elever med dansk baggrund og ikke-vestlig og på hhv. elever med mødre med lang og mellemlang videregående uddannelse og elever med mødre med kortere uddannelse

- ◀ Forside

- OM TIDLIGE INDSATSER

- FORLØB

- KONTAKT

- MEDARBEJDERRESSOURCER

- STÆRKERE FÆLLESSKABER

READ DAGTILBUD OG SKOLE

READ
DAGTILBUD

LÆS MERE ▶

READ
0. KLASSE

LÆS MERE ▶

READ
1. KLASSE

LÆS MERE ▶

READ
2. KLASSE

LÆS MERE ▶

READ
IDÉER TIL BØGER

LÆS MERE ▶

OM READ

LÆS MERE ▶

Den Gamle By > Planlæg besøg > Kalender > Udstillinger > Et Somalisk hjem i Danmark

Et Somalisk hjem i Danmark

Hjemmet kan opleves indtil 30. december 2017 mod forudgående bestilling.

Deeqa Axmed Yusuf i det dansk-somaliske hjem i Den Gamle By.

Planlæg besøg

Åbningstider og priser

Kalender

Udstillinger

Et Somalisk hjem i Danmark

Smykkeskrinet

Aarhus Fortæller

Hvad er Europa?

Under regnbuen

Årets program

Årsprogram 2018

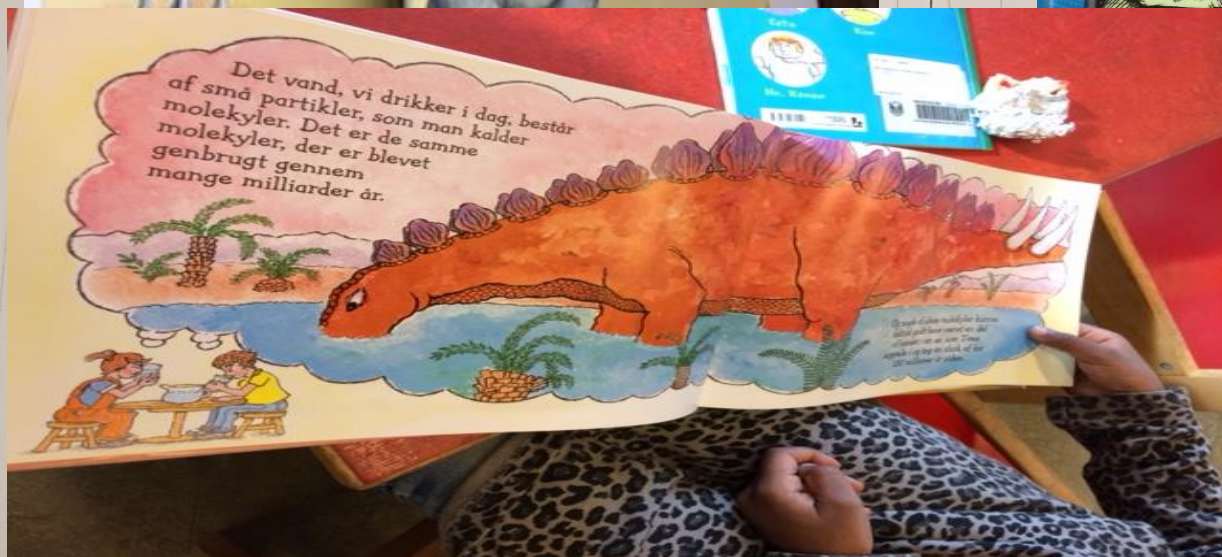
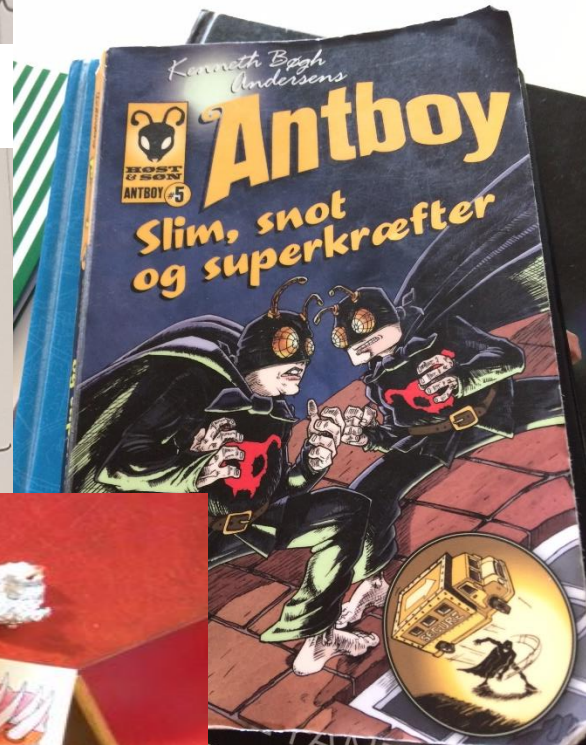
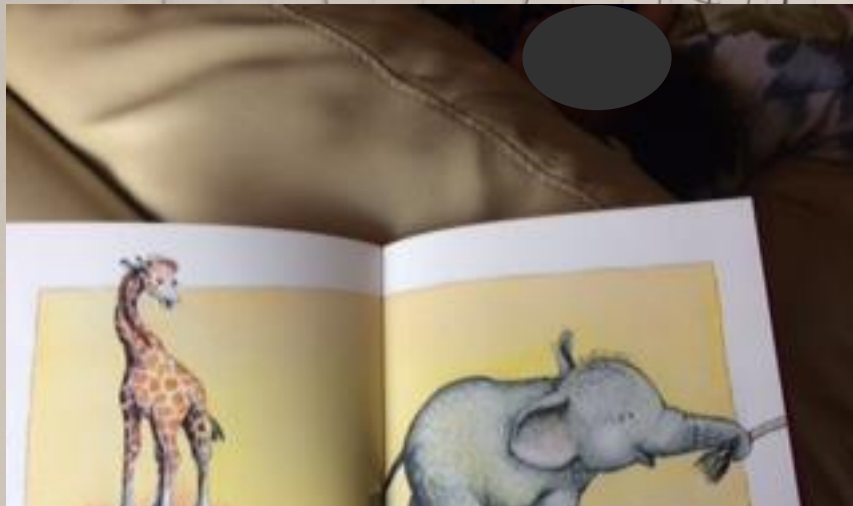
Literacy i som grænseoverskridende praksis: i skolen og i minoritetsfamilien

Literacy som praksis i og på tværs af literacymiljøer (Heath 1982; Gee 2015a; 2015b; Fast 2009)

Literacy – mellem færdighed og kognition (Cain, Elbro & Oakhill 2015) og praksis (Barton & Hamilton 2000)

*“Reading (...) is **an identity** (the identity of being a reader and making meaning of a certain sort) **formed** as part of one’s early socialization in **life and school**”* (Gee 2015b; 37, vores fremhævninger)

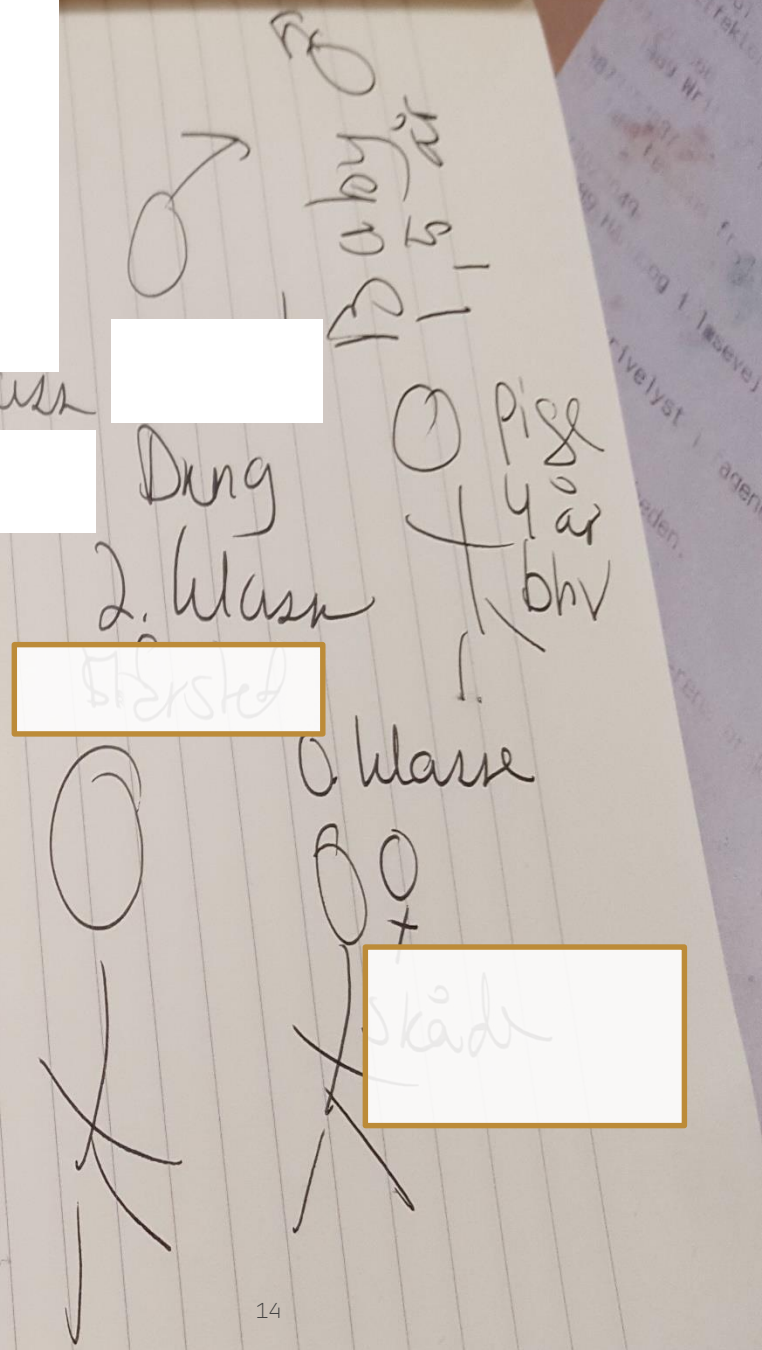
Literacy i minoritetsfamilien Databidder

Literacy i minoritetsfamilien Databidder

Ghadiya kommer ind til os i stuen og vi taler om den store piges skole og skolegang. Hun dumpede sprogtesten før skolestart og fik derfor ikke frit skolevalg. G. siger, hun fik et chok. "Er vi dårlige forældre? Vores børn er født her, og de kan ikke tale godt nok dansk!" Den store pige fik frit skolevalg i løbet af 2. klasse, men er blevet på den skole, hun blev busset til. Efterfølgende er to andre børn startet samme sted. G. går meget op i, at den store pige fik frit skolevalg et år før en anden "busset" pige i klassen.

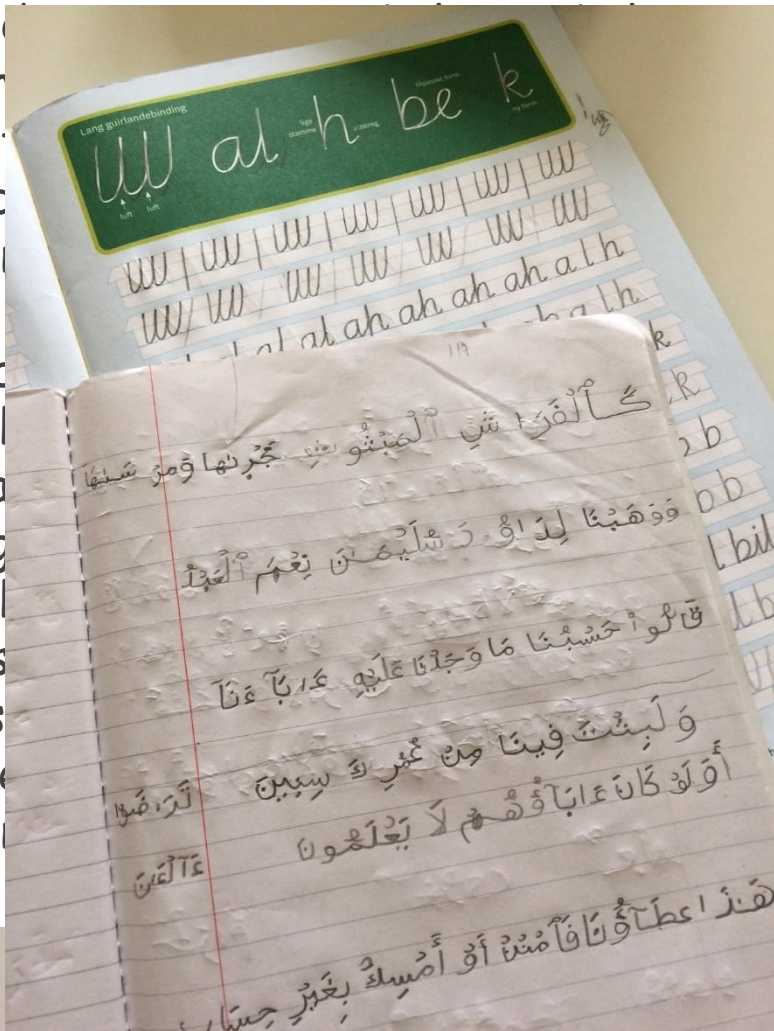
G. siger, at hun besluttede kun at tale dansk i hjemmet efter den dumpede test, og alle børn har efterfølgende bestået testen og har haft frit skolevalg.

Literacy i minoritetsfamilien Databidder

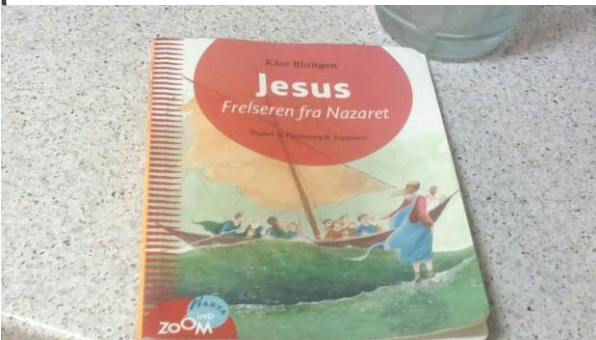
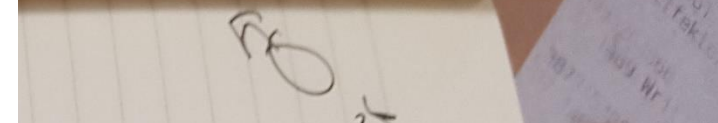
Ghadiya kommer ind til os i stuen og vi taler

om dum der et c bør nok i løb skol to a meg skol klas G. s i hje bør har

Hun g fik n fik s odt levalg en de er går l bil l b i danst alle n og

Drengen A. vil gerne læse for mig. Han har en bog med og begynder at læse. Det er bogen "Jesus - Frelseren fra Nazareth"

(...)

Jeg spør vælger h svarer, a passer ti læse bøg men 10 å er for le passer ti læse 10 s læst et c

ivad an r skal ke 8 - er, der der han han læår.

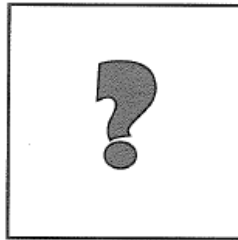
Lærerinterview, Aishas (0. klasse) lærer:

(...) hun kommer heller ikke og siger, at på mit sprog kan bogstaverne se anderledes ud, det gør hun ikke, hvor jeg har en dreng fra Chile, der godt nogle gange kan sige, at i Chile, der hedder det sådan og sådan eller, det gør Aisha ikke, hun øh hun altså udadtil så foregår det på dansk, hvad hun kan tænke og fortælle

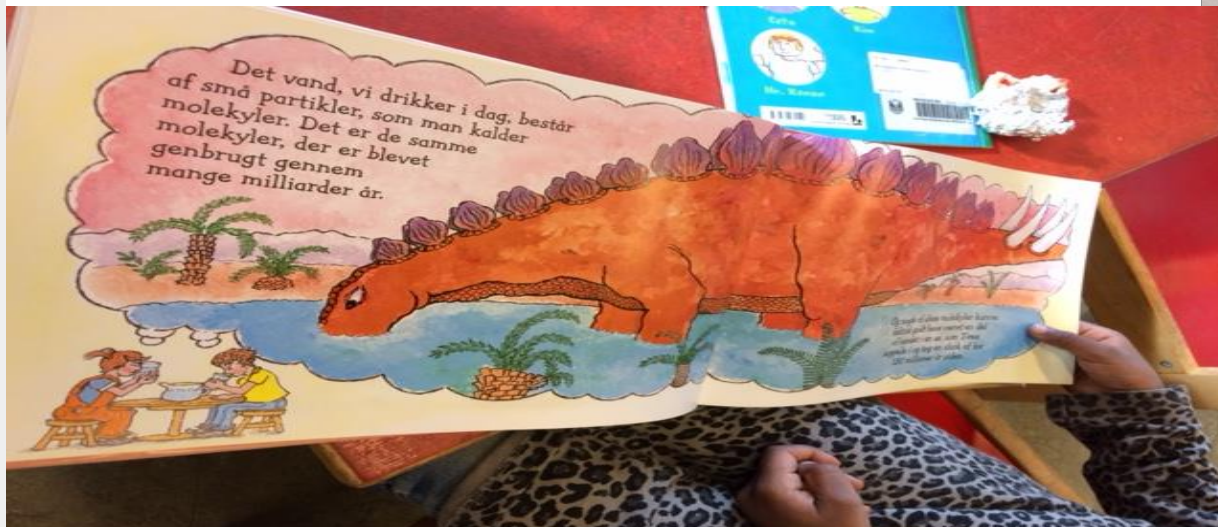
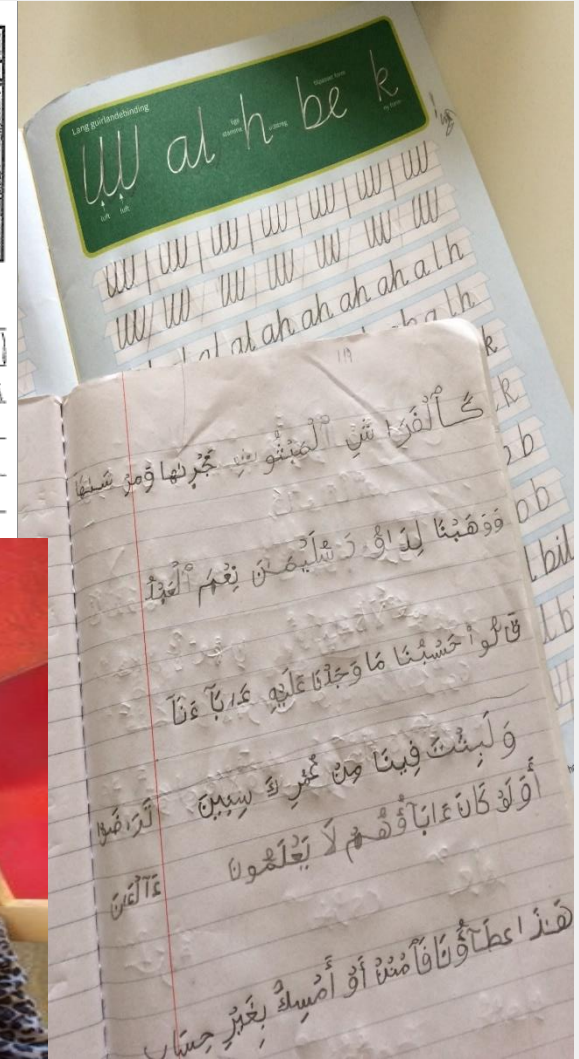
(....) nogle gange så ved jeg at der er nogle bøger, hun har fået læst, **øh blandt andet Fyrtøjet har vi arbejdet med, hvor hun sagde, den havde hun hørt i børnehaven; men igen er det noget hun fortæller om i børnehaven...og jeg tror heller ikke sådan umiddelbart, at der er så meget tid til at læse derhjemme, hun kommer fra en stor familie og det virker til, der er tryk på derhjemme**

Hun
har læ
har t
haft
de ve
det h
nogle
til no
re
børn
noget

Grænsegængerne i skolens literacypraksisser (Christensen 2017)

Drengen Der BLEV VOK
 idogsin mor var i byen. Der var mange menneski
 DER VERON måske havde han tur på PA
 HAN stammet. DER VER Mager der hed di vises st en
 Nu blev HANS mor vok HUN var vider kullet krepn
 NMFANT DI H NANNEN G!!

Referencer

- Andersen, S. C., & Nielsen, H. S. (2016). Reading intervention with a growth mindset approach improves children's skills. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 113(43), 12111–12113. <http://doi.org.ez-aaastatsbiblioteket.dk:2048/10.1073/pnas.1607946113>
- Barton, D., & Hamilton, M. (2000). Literacy practices. I D. Barton, M. Hamilton & R. Ivanič (Red.), *Situated Literacies: Reading and writing in context*. London: Routledge.
- Beuchert, L. V & Nandrup, A. B. (2014). The Danish National tests – practical guide. *Economic Working Papers 2014 – 25*. Department of Economics and Business, Aarhus University. http://pure.au.dk/portal/files/83234193/wp14_25.pdf
- Bigelow, M. (2011). (Con)Texts for Cultural and Linguistic Hybridity among Somali Diaspora Youth. *The New Educator* Vol. 7, Iss. 1.
- Cain, K., Elbro, C. og Oakhill, j. (2015). *Læseforståelse – indsigt og undervisning*. Hans Reitzel.
- Christensen, M. V. (2017): Tidlig literacy – forudsætninger og indsatser. KvaN 109.
- Christensen, M.V. & Østerbye, T. (2015). Projekt READ- sammen om læsning. *Viden om Literacy*, 17. Nationalt Videncenter for læsning.
- Dweck, C. (2006) *Mindset: The New Psychology of Success*, Reprint edition. ed, Random House: New York.
- Fangen, K. (2006). Assimilated, hybrid or ethnically incorporated? Adaption and Identification among Somalis in Norway. *Sociologisk Tidsskrift* VOL 14, Universitetsforlaget. S. 4-33.
- Fast, C. (2009). *Literacy – I familie, børnehavn og skole*. Aarhus: Klim
- Gee, J. P. (2015a). *Literacy and Education*. Routledge.
- Gee, J. P. (2015b). *Social Linguistics and Literacies*. Routledge.
- Heath, Shirley Brice (1982). What no bedtime story means: Narrative skills at home and school. *Language in Society*, 11(1), p. 49-76 1
- Holm, I. M. (2011). *Somaliere og norsk skole. Et studie af somaliere i Norge med særlig fokus på relationer mellem lærere og foreldre*. Doktorafhandling. Universitet i Tromsø.
- Hymes, D. H, (1973). On the origins and foundations of inequality among speakers. I E. Haugen & M. Bloomfield (eds), *Language as a human problem*, New York: W. W. Norton & Co.
- Matthiesen, N. C. L. (2014). *Voices of the unheard*. Ph.d.-afhandling. Aarhus Universitet.
- Painter, C. (1984). *Intro the Mother Tongue: A case study in early language development*, Pinter.
- Painter, C. (1999). *Learning through Language in Early Childhood*, Continuum.
- Roy, Laura & Roxas, K. C. (2011). Whose Deficit Is This Anyhow? Exploring Counter-Stories of Somali. *Harvard Educational Review*, Fall 2011. S. 521-541.